

JUIST NÚ NIEUWE (ONDERNEMENDE) NATUUR REALISEREN

voorkom stilvallen én investeer in uitvoeringskracht

Beste Pieter,

Volgens een bekend gezegde moet je de geschiedenis kennen én begrijpen om zinvolle uitspraken over de toekomst te kunnen doen.

Dat geldt ook voor het Brabantse streven om in 2027 een robuust en aaneengesloten natuurnetwerk gereed te hebben. De kiem voor die bijzondere ambitie werd meer dan tien jaar geleden gelegd, toen het Rijk besloot fors te bezuinigen op de aanleg van nieuwe natuur in Nederland.

De Brabantse samenleving kwam daartegen in het geweer en ontwikkelde een unieke, visionaire tegenreactie. De [manifestpartijen](#), met onder meer de Brabantse Milieufederatie (BMF) en de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), overtuigden destijds provincie Noord-Brabant om geld beschikbaar te stellen, om zo alsnog de totale opgave aan nieuwe natuur te realiseren.

[Ondernemen met Natuur \(ONNB\)](#) vormde daar een belangrijk onderdeel van.

De oproep van de manifestpartijen leidde in 2014 tot de oprichting van Groen Ontwikkelfonds Brabant. Sindsdien is het onze opdracht en ambitie om zo'n 10.000 hectare nieuwe natuur te realiseren. Niet door die hectares zelf aan te leggen, maar juist door anderen te verleiden om op vrijwillige basis natuurplannen te maken – en hen bij de uitvoering ervan te ondersteunen. Met grond, geld én advies. Voor dat laatste riepen de manifestpartijen en de provincie samen de Werkenheid Natuurnetwerk Brabant in het leven.

WAAR STAAN WE NU?

Tien jaar later zien we dat in Brabant op tal van plekken nieuwe natuur is aangelegd. Met dank aan vele (groepen van) particulieren, agrariërs en andere ondernemers, natuurorganisaties, waterschappen en gemeenten. Die eerste drie zijn samen goed voor liefst 40% van alle aanvragen. Deze betrokkenheid en realisatiekracht vanuit de samenleving is uniek in Nederland.

Het is geweldig dat zoveel Brabantse burgers, (agrarische) ondernemers en organisaties zich bewust zijn van het belang van meer natuur in onze provincie. Maar dat niet alleen: zij zorgen er met hun inspanningen ook voor dat andere provinciale doelen sneller worden verwezenlijkt. Hun natuurplannen zorgen voor meer en kwalitatief beter water en een vitalere bodem. En het biedt deelnemende agrariërs een prima hulpmiddel om op hun bedrijf de transitie naar een duurzame landbouw te realiseren.

5 TIPS VOOR HET COALITIEAKKOORD

Graag geven wij je 5 concrete en praktische tips mee. Tips die gebaseerd zijn op de ervaringen van de afgelopen tien jaar en waarvan wij hopen dat ze een plek krijgen in het Brabantse coalitieakkoord.

Tip 1

bedenk niet alleen wát er moet gebeuren maar ook hóe we in Brabant de grote uitdagingen in het buitengebied kunnen aanpakken.

Een duidelijke visie op de uitvoering is nodig om alle maatschappelijke vraagstukken in Brabant op te lossen. Geef daar in het bestuursakkoord richting aan door:

- snel duidelijkheid te geven over hoe de provincie, in samenwerking met andere organisaties en overheden, de grote opgaven in het buitengebied wil aanpakken.
Maak duidelijk wie verantwoordelijk wordt voor welke taak, zodat de voorbereidingen gericht kunnen worden gestart.
- je als nieuw provinciebestuur uit te spreken over het belang van de uitvoering. De uitvoeringspraktijk is complex en vraagt regelmatig om bestuurlijke doorzettingskracht. Een betrokken bestuur dat concrete dilemma's oplost is daarbij zeer behulpzaam.
- te zorgen voor een heldere opdracht, voldoende middelen en een ruim mandaat voor de professionals in de uitvoering. Voorkom een 'overlegcircus' waarbij er meer wordt gepraat over de uitvoering dan dat er daadwerkelijk meters gemaakt worden.

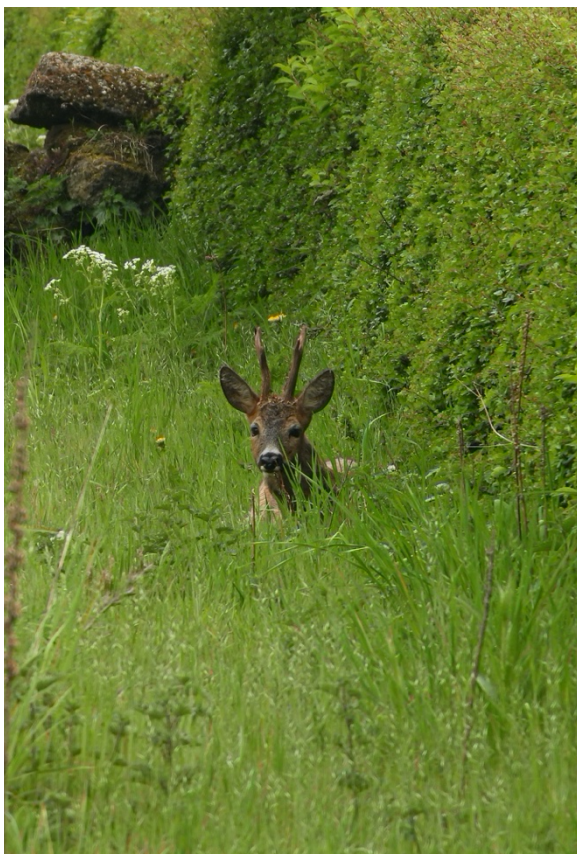
- subsidieregelingen voor water, bodem, natuur en landbouw in het buitengebied via hetzelfde, gezamenlijke loket aan te bieden. Het voorkomt dat initiatiefnemers bij veel verschillende loketten langs moeten. Het vraagt wel om een serieuze versterking van de financieel-administratieve organisatie van dat ene loket.
- de kennis, knowhow en uitvoeringskracht op een aantal cruciale onderwerpen Brabantbreed te bundelen, om te voorkomen dat in verschillende gebiedsprocessen en projecten weer dezelfde wielen worden uitgevonden.
 Investeer in centrale expertise en uitvoeringskracht op het gebied van kavelruil, het borgen van de grondgebruik-vereisten (in Kwalitatieve Verplichtingen), ontpachting en GIS-vraagstukken.

Tip 2:

als provincie Noord-Brabant moeten we het goede voorbeeld geven met onze eigen grondpositie en anderen stimuleren om hetzelfde te doen.

Dit kan door:

- concrete vereisten aan grondgebruik in de pachtvoorwaarden op te nemen voor de pachtgronden in de randzones van Natura2000-gebieden, Natte Natuurparels en Kaderrichtlijn-water-lichamen. En hierbij uiteraard een lagere pachtprijs te hanteren om het zo voor boeren aantrekkelijker te maken een bedrijf te hebben dat past bij de maatschappelijke uitdagingen in deze gebieden. Het ondersteunt ook het verdienmodel van de boeren in transitie.

Tip 3:

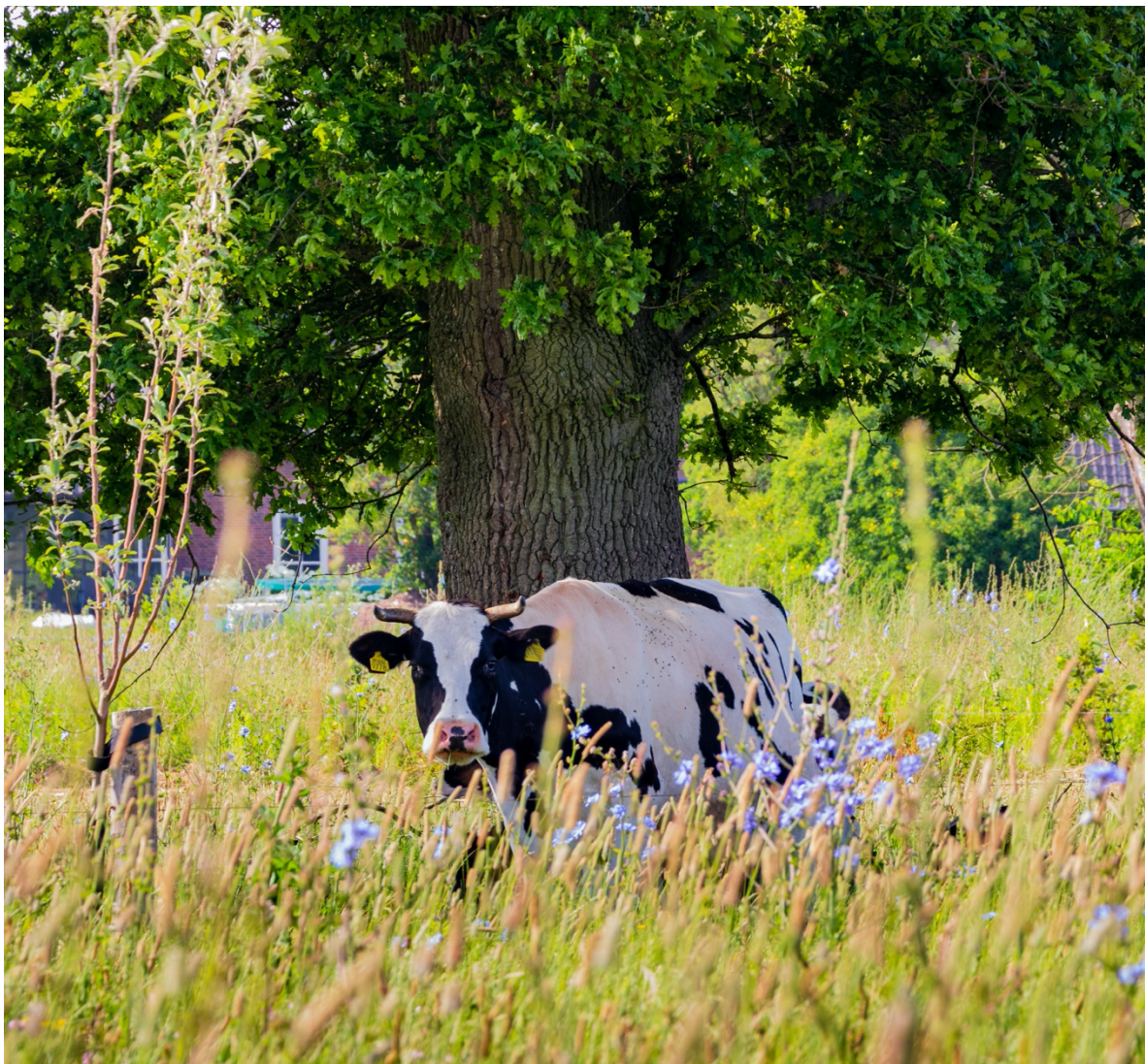
financier juist nú vrijwillige natuurrealisatie in het provinciaal Natuurnetwerk Brabant.

Het subsidieloket voor het provinciaal Natuurnetwerk Brabant sloot eind december 2022. Sindsdien is de vrijwillige realisatie van nieuwe natuur in het provinciaal natuurnetwerk stilgevallen.

Het provinciale deel van het Natuurnetwerk Brabant ligt veelal in de randzones van de Natura2000, Natte Natuurparels en KRW-waterlichamen. Precies daar waar in de komende jaren grote opgaven op ons wachten.

Het mag nu niet stagneren, in afwachting van wat (misschien) nog komt. Als de vrijwillige natuurrealisatie in het provinciaal deel van het Natuurnetwerk Brabant niet snel weer wordt gestimuleerd, gaat het veel tijd en energie kosten om de uitvoeringskracht weer in beweging te krijgen. Dus maak mogelijk en versnel waar mensen klaar staan om aan de slag te gaan en:

- geef prioriteit aan de 500 hectare aan al ingediende plannen, klaar voor de uitvoering, die nu vanwege onvoldoende budget zijn afgewezen. De initiatiefnemers hebben veel tijd besteed aan het maken van hun plan voor meer bos, extensivering van hun agrarisch bedrijf en/of hoogwaardige natuur. De meeste van hen hebben hier ook al kosten voor gemaakt. Met een bedrag van 25 miljoen euro kunnen we in 2023 veel nieuwe (ondernemende) natuur realiseren en daarmee een stevige impuls geven aan de realisatie van de grote Brabantse opgaven.
- zorg ervoor dat de komende anderhalf jaar, totdat het Brabants Programma Landelijk Gebied volledig “up and running is”, de vrijwillige natuurrealisatie in het provinciale deel van het Natuurnetwerk Brabant van het slot gaat. Waarom wachten? Juist de komende overgangperiode moeten we zoveel mogelijk vrijwillige meters (lees: hectares) maken.

Tip 4:

benut het succes van Ondernemen met Natuur.

Steeds meer (agrarische) ondernemers vinden natuur en landbouw bij elkaar passen en slagen erin om de aanleg van nieuwe natuur en verbetering van de water- en bodemkwaliteit onderdeel te laten zijn van hun toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant is een uniek Brabants concept, dat bovendien aantoonbaar succesvol is. In de afgelopen jaren is al bijna 500 hectare ondernemende natuur gerealiseerd.

Daarom:

- maak op korte termijn financieringsmogelijkheden voor ONNB binnen het provinciaal Natuurnetwerk Brabant weer mogelijk.
- ONNB kan ook invulling geven aan de door het Rijk gewenste landschapsgronden.

Tip 5:

laten we Brabanders die willen meewerken aan het realiseren van provinciale doelen helpen!

Natuur realiseren is niet eenvoudig. Initiatiefnemers hebben vaak een lange adem nodig voordat ze met de uitvoering van hun plannen kunnen starten.

Ze kunnen dus wel wat hulp gebruiken. Helpen is overigens meer dan alleen adviseren of ze naar het volgende loket sturen. Het vraagt vooral:

- investeren in voldoende gekwalificeerde enthousiaste vakmensen en het bundelen van bestaande loketten zodat we initiatiefnemers beter van dienst kunnen zijn.
- de initiatiefnemers meer vertrouwen in een goede afloop te geven door, op z'n Brabants, samen op te trekken met de manifestpartijen.
Ons advies is om de Werkeenheid, die door de gezamenlijke manifestpartijen samen met de provincie is opgericht om initiatiefnemers te helpen, door te ontwikkelen tot hét loket voor alle Brabantse partijen die aan de slag willen met het verwezenlijken van de provinciale doelen. Hoe eerder hierover duidelijkheid komt, hoe beter. Dan kan de broodnodige voorbereiding starten.

We kunnen en mogen niet accepteren dat de enorme betrokkenheid van zoveel Brabantse natuurmakers niet wordt verzilverd.

Daarom: juist nu nieuwe (ondernemende) natuur realiseren én investeren in uitvoeringskracht!

Mary Fiers

directeur Groen Ontwikkelfonds Brabant

mfiers@brabant.nl